

בס"ד. ש"פ תצא, י"ד אלקל ה'תשמ"ה. הנחת הת' בלתי מוגה

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שבינו. (ידוע דיוק רבוחינו נשיאנו בזה, מה דיוק לשון על אויבך דייקא. דלכאורה ה' מתאים יותר לשון עם אויבך או באויבך. ומהו על אויבך. גם מדייקים במה שכלל הכתוב לומר ושבת שבינו. ומשמעות הענין הוא, שמה שלוקח מן האויב (ושבת) ה' ענין של שבת לעצמו. היינו שווי שבו ביד האויב. וצריך להבין, דלכאורה צ"ב הוא דרך המלחמות, שבדרך כלל, מה שלוקח מהאויב (ושבת) הוא דבר שווי שווי לאויב (ולאו דקא דבר השבו ביד האויב). ומה דייק לומר ושבת שבינו, גם צ"ב תוכן הענין שבהמשך הכתובים, ולמה את ראשה ולמה את צמירני, וגו', ובמה את אבי' ואת אמה ירח מימי גו' 6. ונקודת הביאור בזה, דענין כי תצא למלחמה גו' הוא, (גם) הוראה לכאורה מיראלי, ובכל הזמנים, שהרי כל התורה (שענינה הוא הוראה, תורה מלשון הוראה 6) היא מורשה קוללת יעקב, שניתנה בירושה לכאורה מיראלי, ומכיון שהתורה היא תורת חיים (הוראה בחיים), הרי מובן שכל הענינים בזה, כולל גם הענין דכי תצא למלחמה גו', הם הוראה בחיים לכאורה מיראלי.

וביאור ענין כי תצא למלחמה בעבודת כאו"א מיראלי, הנה תוכן מלחמה זו בעבודת האדם הוא, מה שהאדם צריך לכבוש את עצמי העולם, ולעשותם כלים לאלקות. וזהו כי תצא למלחמה על אויבך גו', דכאשר האדם הולך לכבוש את העולם ולעשותו כלי לאלקות. דהיות הוא לדעת שהוא במצב של על אויבך, למעשה מאויבך. דהיות שהליכתו למלחמה זו, היא ע"פ ציווי התורה (כי תצא גו'), היינו בכח התורה, לפיכך אין אלו שני צדדים שוים הלוטמים זה עם זה, אלא הוא נמצא מלכתחילה למעלה מן האויב. ואף שפירש"י, שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר, ד"ל, פירושו בעבודת האדם, לקאי על כיבוש עצמי רשות שבעולם לעשותם כלים לאלקות ע"י העבודה באופן דכל מעשיך (עניני רשות) יהיו לשם שמיטו וכל דרכיך (עניני רשות) דעמיו, מ"מ, גם באופן מלחמה וגו' האדם הוא על אויבך, למעשה מן האויב שצליח עמו. דמכיון שגג עבודתו בעניני הרשות היא ע"פ תורה, וכדיוק הלשון הכתוב מדבר, שגם מלחמת הרשות, העבודה דכירור עצמי רשות, גם בה מדבר הכתוב, לכן, גם מלחמה זו היא

- 1) פרשתו (תצא) כא. י. 2) ראה אור"ח פרשתו ע' תתע. ועד. 3) ראה פרשי חוקת כא, א ד"ה ושב. רא"ם ושפ"ח שם. לק"ש ח"א ע' 211. 4) ראה רא"ם שם. 5) שם, יב ואילך. 6) ראה רד"ק לתולעים יט, ח. ט' הששים שלו ערך ירה. גו"א ר"ע בראשית. ח"ג צ. ב. 7) ברכה לג, ד. 8) ראה לקו"ת פרשתו לו, רע"א. וכ"מ. 9) ברכי הפרשה. 10) אבות פ"ב מי"ב. 11) משלי ג. ו.

רע"א (7) רע"א

על אויבך, למעלה מן האויב. וע"י שהצאיה למלחמה, היא באופן זה (שהאדם יודע שהוא על אויבך), הרי גם הנצחון שע"ז, הוא באופן מיוחד, נצחון באופן של הצלחה.

וממשך הכתוב ונתנו ה' אלקיך בידך. דהנה ידוע, שנצחון מלחמה, אפשר שיהי' בכמה אופנים. דיש נצחון הבא ע"י עבודה ביגיעה גדולה ועצומה. היינו שע"י העבודה ביגיעה עצומה ובאופן של עבודה פורץ, ע"ז בא הנצחון. ויש נצחון הבא בק"י יגיעה. באופן דכל מלאכתך עשוי 14. והיינו, דהגם שנמצא במצב דמלחמה, מ"מ הנצחון הוא, באופן של שלום ובטול המנגד בתכלית השלימות. ובצדדו ענין פודה בשלום) גמשי מקרב לי גו' 16, דאף שהי' מצב של קרב ומלחמה (מקרב לי) מ"מ, הקרי' והנצחון מקרב זה היא בשלום. היינו גם שלום מלשון שלימותו. דזהו ענין הנצחון בלי יגיעה, אלא באופן דכל מלאכתך עשוי. וז"ל ונתנו ה' אלקיך בידך. דע"י שהצאיה למלחמה היא כדבעי, שיצא על אויבך, הנה אז הנצחון בא מלמעלה (בלי יגיעה), והנצחון הוא, באופן של נתינה ומתנה (ונתנו). דכל הנותן בעין יפה נותן 16, היינו נצחון בעין יפה ובתכלית השלימות.

אמנם, אף ששלימות נצחון המלחמה, הוא ע"י המשכה ונתינה מלמעלה, מ"מ, הרי הכוונה היא, שיהי' בידך עניני העולם באופן כזה שיהי' נצחון דיראלי כמו במלחמה כפשוטה, שהמנצח כובש את עניני המנוצח עד שהם בבעלותו וקנויים לו. וכדי שעניני העולם יהיו לגמרי בבעלותו של ישראל המנצח ומבררם וכושם, אינו מספיק הנתינה כח מלמעלה על זה, אלא צריך שהאדם יעבוד גם מלמטה בכחו, דאז הם נכבשים תחת בעלותו בתכניהו. וכמו בקניני מלחמה שע"פ הלכה, כיבוש 19 או חוקה וכיו"ב 20. וזהו מ"ש, ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שבינו, דנוסף על נצחון המלחמה הבא ע"י הנתינה מלמעלה, צ"ל גם עבודה מלמטה, ושבת שבינו.

ומדייק בכחוב ושבת שבינו (שבינו דייקא). דהנה ענין זה (כיבוש וכירור עצמי העולם, ע"י עבודת האדם, להיות כלים לאלקות)

- 12) ראה ככ"ז ד"ה פדה בשלום לאומר דאמבעי (שע"ח ח"א מט, א ואילך).
- 13) חר"ט (סח"מ חר"ט ע' קמא ואילך). חש"י (סח"מ חש"ד ע' 66 ואילך). ועד. ע"פ ע' הכתוב - שמות א, י. ראו פרש"י שם. 14) ראה מכללת יתרו כ. ט. וכ"מ. 15) ראה מאמר שבוועיה 12. 16) תולעים נה, י. 17) ראה לקו"ת ראה ל, ג. וש"נ. וכ"מ. 18) ב"ב ג, ב. 19) ראה גם לקו"ש ח"י ט"ע 62 ואילך. 19א) ראה גיטין לו, א. ובתוס' שם. וכ"מ. 20) ראה רמב"ם ספ"ו מולי בית התהירה. ח"י תרומות פ"א ה"ה. וראה לקו"ש חס"ו ע' 101 ואילך.

הנחת הת' בלתי מוגה

אפשר לבאר בב' אופנים. (א) שמקומם של הדברים הגשמיים הוא למטה, אלא שהאדם ע"י עבודתו מברך ומעלה ומזכך אותם, היינו שמוציאם מקומם ומעלה אותם למעלה ממקומם, שיהיו כלים לאלקות. (ב) שמקום מוצאם ושרשם האמיתי של הדברים הגשמיים הוא למעלה, אלא שאח"כ נשבו וירדו למטה, והאדם ע"י עבודתו לברם וכו' מרדה אותם משבים ומחזירם למקומם הראשון. והנה אף שגם לפי האופן הא' (שמקומם הראשון של הדברים הגשמיים הוא למטה, והאדם מעלה אותם ממקומם) הרי עבודה זו היא עבודה גשמיית (מ"מ האופן הב' (שעבודת האדם מחזירה את הדברים הגשמיים למקומם הראשון והאמיתי) מוסיף וירדו יותר בעבודת האדם, כי יש בה גם ענין סדין שבויים שהיא מצויה רבה²¹. וכמבואר בתנאים שאין לך שמחה גדולה יותר כצאת מהגלות השבוי, כמשל בן מלך שהי' בשבי וטוהן בבית האסורים כו', ויצא לחופשי אל בית אביו המלך, הרי אין לך שמחה גדולה מזו. והוה מ"ש ושביית שבויים²², שמשמעו שהיבר הנשבה הי' שבוי כנתחלה בידי האויב (כנ"ל), דכ"י להוסיף חיות וירדו בעבודת האדם, מבאר הכתוב שעבודה זו ענינה הוא הוצאת הדברים הגשמיים מן השבי, והחזרתם למקומם האמיתי, היינו המצוה רבה דפידון שבויים.

מ"מ - מ"מ - מ"מ - מ"מ

וגלגלה את ראשה ועשתה את צפרני²³. והנה מבאר בזה בלקו²⁴ תעשרת המדות שנפלו כו', וצריך האדם להסיר את המותרות כו'. והענין הוא, דעבודת האדם נחלקת לב' בחינות, עבודת המוח ועבודת הלב. והגם שתלת שליטין אינו מוחא ליבא כבדא²⁵, ה"ז לפי שכל עבודה (חו עבודת המוח והן עבודת הלב) צריכה לבוא למעשה בפועל, דזומעשה הוא העיקר²⁶, וענין המעשה שייך לדם שבכבד. והעבודה היא באופן דמלך (ר"ת מוח לב כבד²⁷), היינו שיש בידי השליטה והממשלה על ג' ענינים אלו. דמכיון שעבודתו היא ע"פ חרות, הרי ע"י עסק החודה באופן שהחודה דילי' היא²⁸, נעשה שליט ובעת"ב על המציאות כולה. ומכיון שהחולת ועיקר העבודה הוא (במות גלגל) גענין נמשך אח"כ במעשה, כבן אומר, וגלגלה את ראשה ועשתה את צפרני, כי בכך שיהי' נצחון המלחמה בשלימות צ"ל ונצחה את ראשה, הסרת מותרי המוחין, ועשתה את צפרני, הסרת

(21) כ"ב ה. ב. (22) מל"א. (23) ראה סה"מ הקס"ה ע' תולד. וראה גם לקו"ת פרשתנו לו. א. (24) לו. ג. לו. ב. ואילן. סה"מ הקס"ה ע' תחכה ואילן. ס"ע תולד ואילן. ועוד. (25) חז"ב קנג. א. אבות פ"א מ"א. (27) ראה בצ"ח תצ"ח לח"ב ספ. וש"י. (28) ראה קידושין לב, ריש ע"ב.

מ"מ - מ"מ - מ"מ - מ"מ

מותרי המדות וכו'. והוה גם ענין נעשתה לשון חיקוק²⁹ היינו חיקוק הצפרניים וכו'.³⁰

נבכמה את אבי' ואת אמה ידו ימים ואחרי כן תבוא אלי' ובעלתה לביטה לך לאשה. הנה ידוע הפירוש בזה בכתיב האר"י לידו ידו ימים קאי על חודש אצ"ל. והענין הוא, דהנה כל הני' קאי על עבודת האדם במשך השנה בלילה, שע"ז מספיק הענין דכ"י תצא למלחמה גו' ועשתה את צפרני גו'. אמנם בחודש אצ"ל שהוא חודש תששבו³² על עבודת השנה שעבדי' חודש והכנה על השנה הבאה, הנה אז צ"ע תוספת בעבודה, והו"ע ובכחה את אבי' ואת אמה גו'. ועי"ז באים אח"כ לענין יאחרי כן תבוא אלי' ובעלתה גו'. היינו שנעשה עי"ז יחוד קוב"ה ושליטתו. בסבת כנס"י וקוב"ה בהכלית השלימות, דישראל אורייתא וקוב"ה כולא חז"ל³³. ועוד לתכלית השלימות שבזה שותף לע"ז, כאשר מהר"ם³⁴ ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמעוה קול חזן וקול כל'.

והנה כתיב³⁵: גם את העולם נתן בלבם, היינו שכללות הענינים שבפעולם, ישנם גם בלבם של כל אחד ואחד ומה מוכן גם בענין הכירור העולם כולו, לעשותו כלי לאלקות. עד"ז ישנו ענין כיבוש עצמו. והענין הוא (כמבואר בלקו"ת³⁶), דהנה לכל אחד ואחד משראע יש ב' נפשות, הנפש האלקית והנפש הבהמית. וענין כי תצא למלחמה הוא מה שצריך האדם להגביר את הנפש דקדושה ולברך גופו ונפשו הבהמית. ואף דאיתא בזוה"ק³⁷ (שאומרים גם במענה לשון) דגופא דיליהו קלישא, וגם הנפש הבהמית היא גו' ב' בשבא³⁸ על אידישע נפש הבהמית (הכתי' הכי החזונה) שבגשמה (שהרי בחי' נשמה שבגשמה בחי' נפש הבהמית) ונחמין³⁹ שובגשמה (שהרי בחי' נשמה שבגשמה) היא קדש הקדשים⁴⁰. מ"מ הגוף והנה"ב מעלימים ומסודרים וכו', ועוד זאת. שהנה"ב אלקמי טעניתי³⁹ לרש לומר, שוהו ביאור לשון החניא⁴⁰, והנפש השנית בישרא⁴¹ היא חלק אלוהה ממעל ממש, היינו שהנפש האלקית היא השנית, והראשונה היא הנה"ב דאלקמי

(29) ראה יבמות מה. א. רמב"ן עה"פ. לקו"ת שלא לה. ב. סידור עם דא"ח קמח. א. סה"מ להצ"ט ט. א. סה"מ הקס"ה ע' תחכה. ס"ע תולד. ועוד. (30) ראה סה"מ הקס"ה ספ. (31) ל"ת לחז"ל עה"פ (ק, ב). וראה גם אה"ת ג"ל ח"א ס"ע תסז. ח"ב ע' א"ג. (32) ראה סה"מ אידיש ע' 75. שם ע' 129. (33) ראה חז"ב ע"ג, א. ובכ"מ. (34) נוסח ברכות גישאין. (35) קהלת ג, יא. וראה לקו"ת במדבר ה, ב. ובכ"מ. (36) ריש פרשתנו. ובכ"מ. (37) ח"ג ע' ב. (38) חז"ר שם. (39) ראה חז"א קס"ה, א. ואילן. ועוד. (40) רפ"ב.

מ"מ - מ"מ - מ"מ - מ"מ

